

วิธีดำเนินการทดลอง

(Methods)

1. การเลี้ยง golden hamster

hamster ที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้มาจาก Seato Lab นำมาเลี้ยงในกรงเหล็กที่ไม่เป็นสนิม ขนาด $1 \times 1 \times \frac{2}{3}$ ฟุต³ รongควยซี่เลื่อยที่ไคฉานการอบด้วยความร้อน เพื่อฆ่าเชื้อโรค เลี้ยงในห้องปรับอากาศ และมีสวิชควบคุมแสงให้แต่ละวันมีแสง 14 ชั่วโมง (6.00 - 20.00 น.) และมีมืด 10 ชั่วโมง (20.00 - 6.00 น.) มีอาหารมาตรฐานของบริษัท F.E. Zeullic และน้ำประปาต้มตลอดเวลา ในสัปดาห์หนึ่งจะให้ผักเช่น แดงกว่า 2 ครั้ง ทุกครั้งที่ให้จะต้องตรวจดูเศษผักที่เหลือในวันรุ่งขึ้น และเก็บเอาออก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการบูดเน่าขึ้นในกรงที่เลี้ยง ในพวกที่เป็นแมลงอุจจาระหนัก (ใช้นมผสมอลูมิเนียมไฮดรอกไซด์) แทนน้ำเป็นบางวันตามแต่สะดวก เมื่อลูก hamster อายุ 30 วันก็แยกจากกรงแม่และแยกตัวผู้ตัวเมียไม่ให้อยู่ปนกัน hamster ที่เกิดคลอดเดียวกันเลี้ยงในกรงเดียวกันได้ แต่ถาแยกตัวหนึ่งตัวไคออกไปแล้วจะใส่เขากรงเดิมไม่ได้ ต้องเลี้ยงต่างหาก เมื่อตัวเมียอายุไคประมาณ 35 วัน เริ่มตรวจดู oestrous cycle สัปดาห์ประมาณ 2-3 cycles แล้วให้ผสมกับตัวผู้ที่มีขนาดโตกว่าตัวเมียเล็กน้อย ตรวจดู sperms หรือ sperm plug ในวันรุ่งขึ้น เมื่อพบ sperms หรือ sperm plug แล้วแยกตัวเมียไว้กรงละ 1 ตัว hamster มีระยะการตั้งครรภ์นานประมาณ 16 วัน ในราววันที่ 12 หลังจากพบ sperms ใส่สำลีลงไปในกรง เพื่อที่จะไคทำรังสำหรับลูกอ่อน ในระหว่างที่ลูกอ่อนไม่ควรจะเปลี่ยนกรง และควรจะหลีกเลี่ยงการแตะต้องลูกอ่อน เพราะจะทำให้แม่ hamster กินลูกของมันถามันถูกรบกวน hamster ตัวเมียจะให้ลูกคลอดแรกประมาณ 10 ตัว ถาเป็นคลอดที่ 2 จำนวนจะลดลงเหลือประมาณ 4 - 5 ตัว โดยมาก hamster ตัวเมียตัวหนึ่งๆ จะให้ลูกไคประมาณ 2 คลอดเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากว่า ในระยะตั้งครรภ์นั้น มี atresia ของ follicle ขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก (Greenwald, 1964) ทำให้ population ของ follicle ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นสาเหตุให้ hamster ตัวเมียตัวหนึ่งๆ ให้ลูกไคน้อย ส่วนช่วงอายุที่จะให้ลูกไคมากที่สุด คือ

6 - 8 อาทิตย์

2. การตรวจ oestrous cycle ของ hamster

2.1 อุปกรณ์

- 2.11 แท่งแก้วขนาดเล็กๆ ยาวประมาณ 4" ปลายข้างหนึ่งแบน
- 2.12 physiological saline (0.85 % NaCl solution)
- 2.13 70 % alcohol

2.2 วิธีทำ

ใช้มือซ้ายจับตัว hamster โดยจับหนังบริเวณหลังไว้ตึง แยกออกจนถึงลำตัว หายทองขึ้น ใช้แท่งแก้วปลายข้างที่แบน ซึ่งล้างด้วย 70% alc เช็ดให้แห้ง จุ่มใน physiological saline และที่บริเวณ vagina และตรวจดูสิ่งที่คัดออกมาที่แท่งแก้วควยตาเปล่า และควยกลองจุลทัศน์ ซึ่งจะพบลักษณะต่างๆ แตกต่างกันตามระยะของวง oestrus และพบซ้ำกันทุกๆ 4 วัน ซึ่งแสดงว่า hamster มีวง oestrus ชนิด 4 วัน เพียงชนิดเดียว โดยแบ่งเป็นระยะต่างๆ ดังนี้ (Ward, 1946; Orsini, 1961)

Day 1. (Proestrus) vaginal smear จะพบน้ำเมือกใสๆ ค่อนข้างเหนียว คุกควยกลองจุลทัศน์จะพบเซลล์รูปร่างเหลี่ยมๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้ง nucleated epithelial cells และ nonnucleated epithelial cells และยังมีเซลล์เม็ดเลือดขาว (leucocytes) จำนวนเล็กน้อยปะปนอยู่ (แสดงในแผ่นภาพที่ 1)

Day 2. (Oestrus) vaginal smear พบเมือกสีขาวขุ่นๆ เหนียวๆ คัดแท่งแก้วออกมาเป็นสาย ซึ่ง Orsini (1961) เรียก post oestrous discharge (แสดงในแผ่นภาพที่ 2, รูป 2a) ลักษณะของ post oestrous discharge นี้ เป็นลักษณะที่เห็นชัดที่สุดในวง oestrus ของ hamster เป็นสิ่งที่ขับออกมาหลังจากที่ hamster ตัวเมียมี heat แล้ว และอยู่ในระหว่างที่กำลังจะมีการตกไข่ ถ้าตรวจ

- post oestrous discharge กวักกลองจุลทัศน์ จะพบ epithelial cells ชนิด nucleated epithelial cells รูปรางกลม รูปไข่ หรือเป็นแท่งกลมๆ เป็นจำนวนมาก มีเซลล์เม็คเลือดขาวปนอยู่น้อยมากในระยะนี้ (แสดงในแผนภาพที่ 2)
- Day 3 (Metestrus A) vaginal smear พบน้ำใสๆ ในบางครั้งอาจ จะพบ waxy plug กวัก (แสดงในแผนภาพที่ 3, รูป 3 a) ตรวจควักกลองจุลทัศน์จะเห็นเซลล์ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นเซลล์เม็คเลือดขาวมี epithelial cells ปะปนอยู่น้อยมาก (แสดงในแผนภาพที่ 3)
- Day 4 (Metestrus B) vaginal smear พบน้ำใสๆ คล้าย Day 3 ตรวจควักกลองจุลทัศน์จะพบเซลล์ทั้งสามชนิด คือ เซลล์เม็คเลือดขาว, epithelial cells ชนิดเหลี่ยมๆ และ epithelial cells ชนิดกลม, รูปไข่อยู่ปะปนกัน (แสดงในแผนภาพที่ 4)

การผสม hamster นั้น อาศัยคู่จาก post oestrous discharge เป็นหลักเพราะสามารถเห็นโคจาย และมีลักษณะแตกต่างจากวันอื่นๆ โคชัดเจน จากการที่รู้ว่า post oestrous discharge นั้น ชีบออกมาหลังจากที่ hamster ตัวเมียมี heat แล้ว เพราะฉะนั้นการผสม hamster จึงต้องใส่ตัวผู้และตัวเมียไว้ด้วยกันก่อนที่จะมี post oestrous discharge 1 วัน คือใส่ตอน Day 1 และข้อสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือควรจะใส่ตัวผู้และตัวเมียรวมกันภายหลังจาก 10.00 น. ของ Day 1 จึงจะได้ผลดี เนื่องจาก hamster สามารถผสมกันได้แม้ว่าตัวเมียยังไม่ถึงระยะมี heat และตามรายงานของ Greenwald (1963) พบว่า ถ้าใส่ตัวผู้และตัวเมียไว้รวมกันตั้งแต่ Day 3 หรือ Day 4 แล้ว ถ้ามี coitus เกิดขึ้นในระยะนี้จะทำให้ corpora lutea ซึ่ง inactive เปลี่ยนเป็น functional corpora lutea ของทองเทียม ทำให้ไม่มีการตกไข่ในวง oestrus นั้น เวลาที่ดีที่สุดที่จะเกิด fertile mating นั้นอยู่ระหว่าง 18.00 น. ของ Day 1 จนถึง 9.30 น. ของ Day 2 (Ward, 1946)

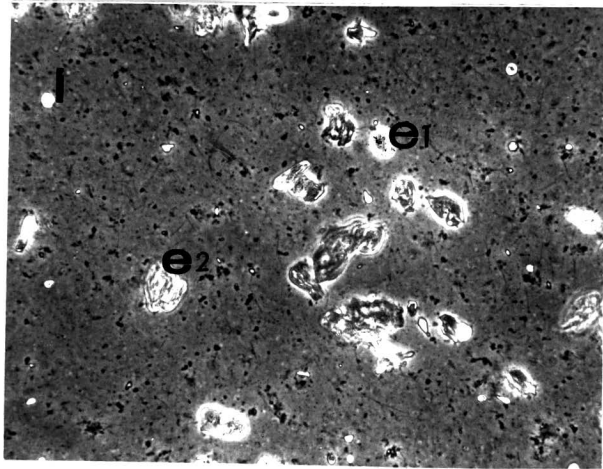
แผนภาพที่ 1.

ภาพถ่ายจากกล้องจุลทรรศน์ phase contrast แสดง vaginal smear ในระยะ Day 1 (Proestrus) ซึ่งพบ nucleated epithelial cells (e_1), nonnucleated epithelial cells (e_2) และมี cell เม็ดเลือดขาว (1) ปนอยู่เล็กน้อย (รูป a & b)

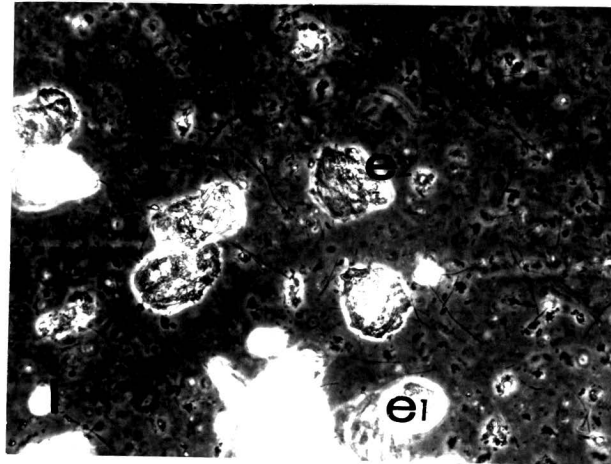
กำลังขยาย	รูปที่ 1 a	x 140
	รูปที่ 1 b	x 280
	รูปที่ 1 c	x 1400

อักษรย่ออธิบายภาพ

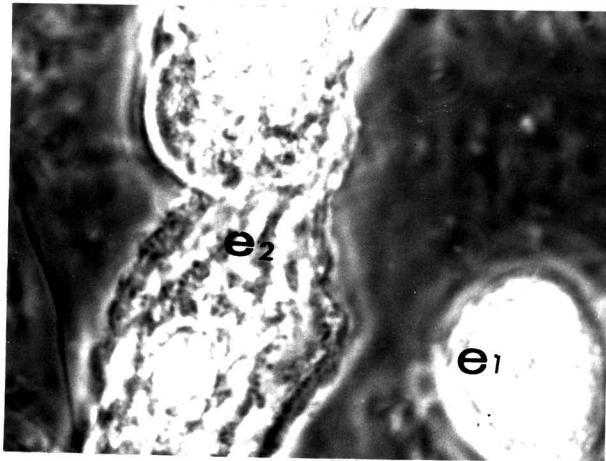
- e_1 = nucleated epithelial cells
- e_2 = non-nucleated epithelial cells
- 1 = leucocytes

1 a

1 b

1 c

แผนภาพที่ 2.

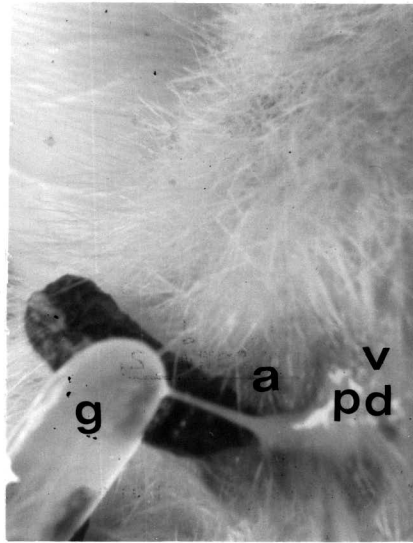
รูปที่ 2 a แสดงลักษณะ vaginal discharge ในระยะ Day 2 ซึ่งจะเห็น post oestrous discharge บิดออกเป็นสาย

รูปที่ a b, 2 c, 2 d, 2 e ภาพถ่ายจากกล้องจุลทรรศน์ชนิด phase contrast แสดง vaginal smear ในระยะ Day 2 (Oestrus) epithelial cell ที่พบมีลักษณะเป็น nucleated cells รูปร่างกลม, รูปไข่ หรือเป็นแท่งกลมๆ (e_1) มีเซลล์เม็ดเลือดขาว (1) ปะปนอยู่น้อยมากในระยะนี้

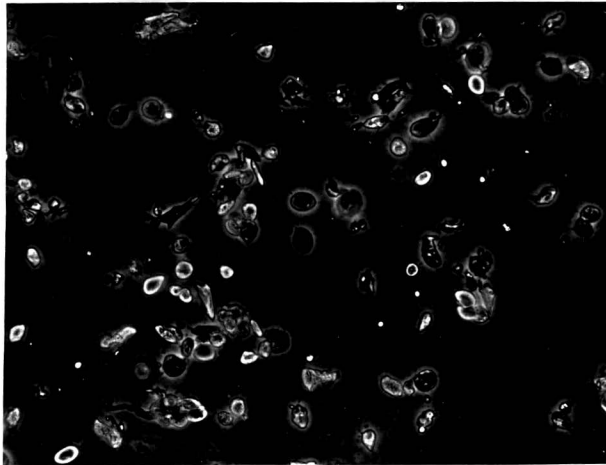
กำลังขยาย : รูปที่ 2 a x 4 , รูปที่ 2 b x 140
 รูปที่ 2 c x 280 , รูปที่ 2 d x 560
 รูปที่ 2 e x 1400

อักษรย่ออธิบายภาพ

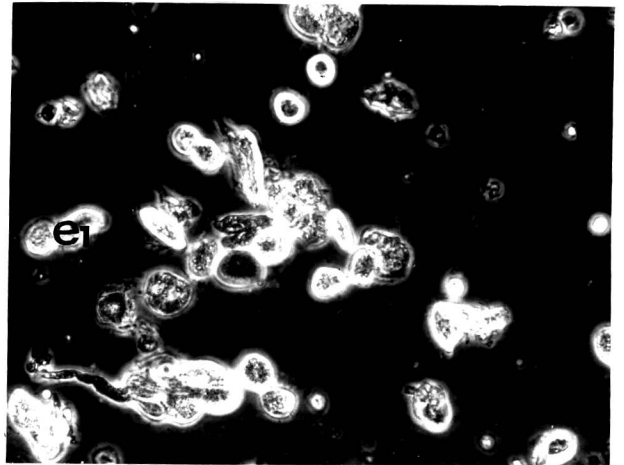
- a = anus
- e_1 = nucleated epithelial cells
- g = glass rod
- l = leucocytes
- pd = post estrous discharge
- v = vagina

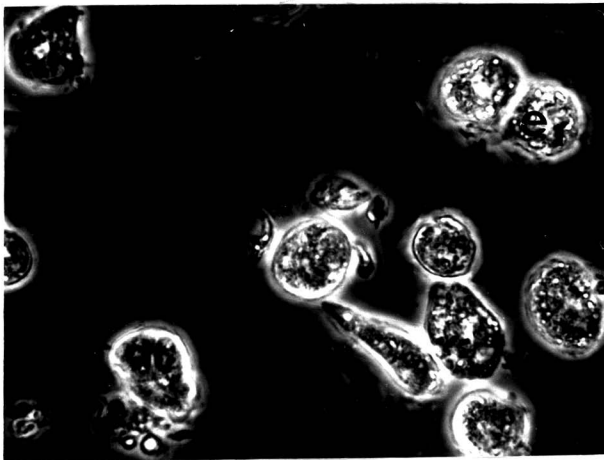
2 a

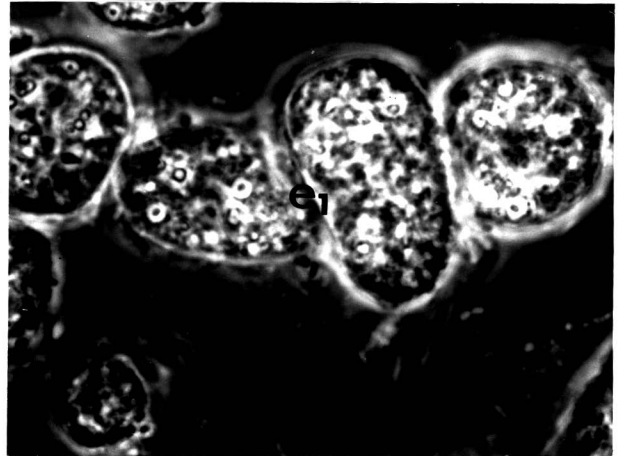
2 b

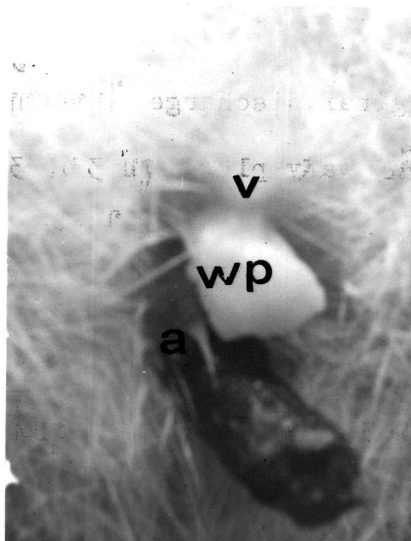
2 c

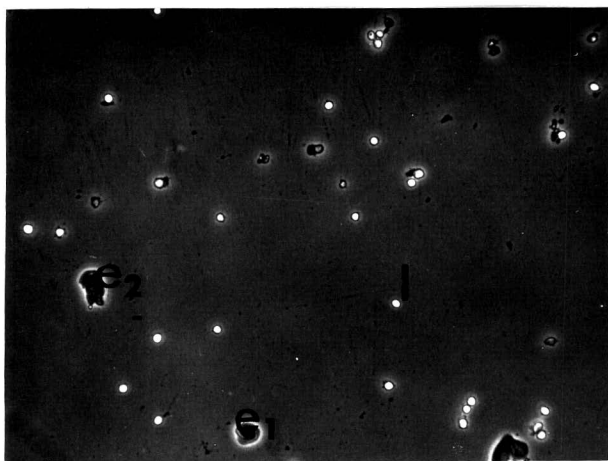
2 d

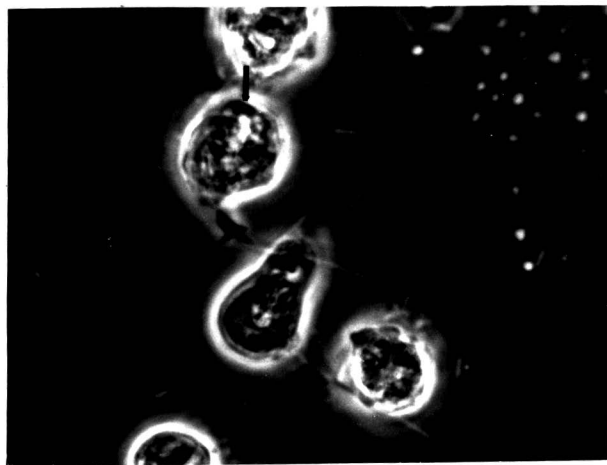
2 e

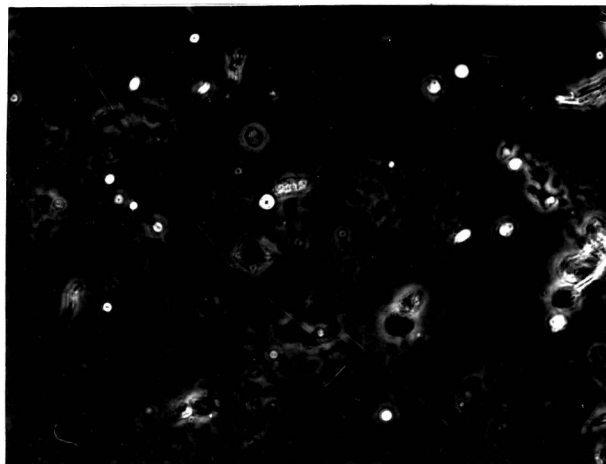
3a

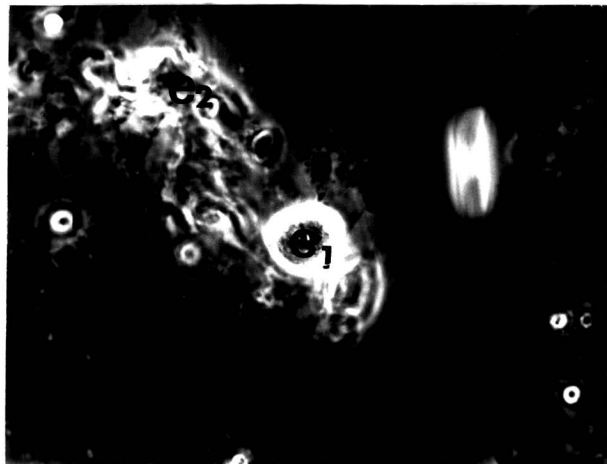
3b

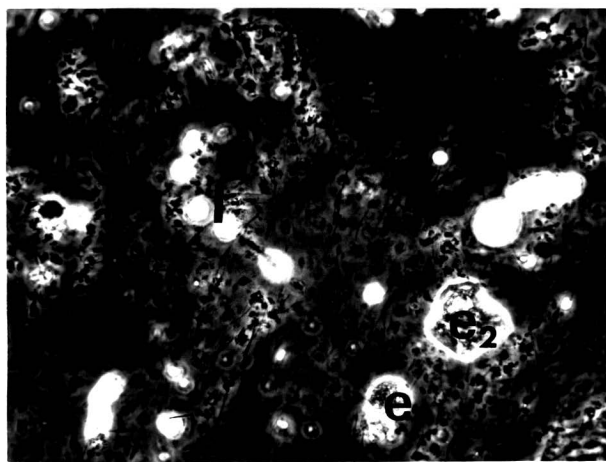
3c

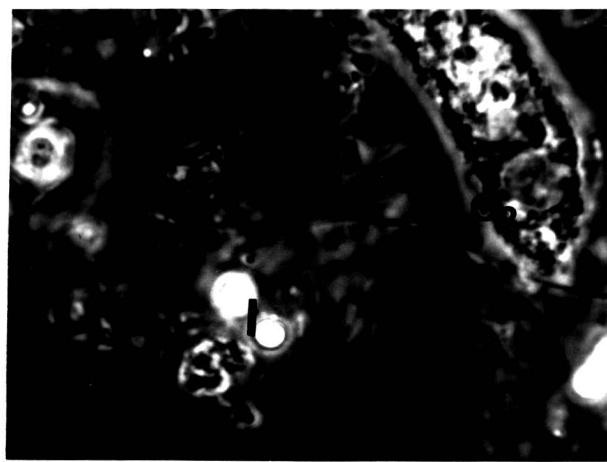
4 a

4 b

4 C

4 d

3. การศึกษาผลของยากดประสาทที่มีต่อ hamster

ใช้ hamster ตัวเมียอายุ 50 ± 10 วัน ตรวจจวง oestrous แล้ว
ให้ผสมกับตัวผู้ใน Day 1 (หนึ่งวันก่อนจะมี post oestrous discharge) ตรวจดู
sperms หรือ sperm plug ในเช้าวันรุ่งขึ้น เฉพาะ hamster ตัวเมียที่พบ
sperms หรือ sperm plug เท่านั้นที่นำมาใช้ในการทดลอง โดยกำหนดวันที่พบ
sperms หรือ sperm plug เป็นวัน L_0 และนับ L_1, L_2, \dots ในวันที่
ไป แบ่ง hamster ตัวเมียที่ผสมแล้วออกเป็น 2 พวก แล้วดำเนินการทดลองต่อไป
ดังนี้

พวกที่ 1 เป็น control ไม่ treat ด้วยสารใดเลย hamster ตัวเมีย
ทุกตัวที่ผสมแล้วจะเลี้ยงแบบปกติ และฆ่าตามวันต่างๆ ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อยๆ

กลุ่มที่ 1 Control L_1 ใช้จำนวน 6 ตัว ทุกตัวมาในวัน L_1

กลุ่มที่ 2 Control L_3 " 7 ตัว " L_3

กลุ่มที่ 3 Control L_6 " 8 ตัว " L_6

พวกที่ 2 เป็นพวกที่ฉีดด้วย tranquilizer คือ trifluoperazine

hydrochloride (Stelazine) หรือ perphenazine hydrochloride ซึ่งละลาย
1 mg ใน 0.1 ml นำกลืนที่ผ่านการกลั่นมา 3 ครั้ง ฉีดเข้าใต้ผิวหนังในขนาดต่างๆ กัน
และฆ่าในวันต่างๆ แบ่งเป็น 4 กลุ่มย่อย

กลุ่มที่ 1 ใช้จำนวน 6 ตัว ฉีดด้วย stelazine ขนาด 3 mg ต่อ 100 gm
น้ำหนักตัวทุกวันตั้งแต่ $L_0 - L_2$ และฆ่าในวัน L_3

กลุ่มที่ 2 ใช้จำนวน 8 ตัว ฉีดด้วย stelazine ขนาด 3 mg ต่อ 100 mg
น้ำหนักตัวทุกวัน ตั้งแต่ $L_0 - L_5$ และฆ่าในวัน L_6

กลุ่มที่ 3 ใช้จำนวน 8 ตัว ฉีดด้วย stelazine ขนาด 2 mg ต่อ 100 mg
น้ำหนักตัวในวัน L_0 และขนาด 1.5 mg ต่อ 100 gm น้ำหนักตัว
ในวัน $L_1 - L_5$ และฆ่าในวัน L_6

กลุ่มที่ 4 ใช้จำนวน 4 ตัว เริ่มฉีดด้วย perphenazine ขนาด 1 mg ต่อ 100 gm

004578

นำหนักตัวตั้งแต่ $L_2 - L_6$ และฆ่าในวัน L_7

ภายหลังที่ฆ่า hamster ทุกตัวแล้ว ตรวจสอบดูสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

- ก. ตรวจสอบ implantation sites นับจำนวน และวัดขนาดโดยใช้เวอร์เนียคาลิเปอร์
 - ข. ตัดเอาเฉพาะรังไข่ทั้งสอง ซึ่งนำหนักกวดยเครื่องชั่งไฟฟ้าที่อ่านค่าได้ละเอียด 1/10 มิลลิกรัม
 - ค. นำเอารังไข่ไปตัด section ด้วยเครื่อง cryostat (IEC) fix ด้วย 10 % formaldehyde และย้อมด้วย Sudan Black B. เพื่อเปรียบเทียบการกระจายของ lipid material ใน corpora lutea ของรังไข่ ภายหลังที่ตัดด้วย stelazine กับกลุ่ม control
 - ง. แกะเอาต่อมไตสมอง (เอาเฉพาะ anterior lobe) ทำให้แห้งโดยเก็บต่อมไตสมองไว้ระหว่างสไลด์ที่สะอาด 2 แผ่น ใช้กระดาษกาวติดสไลด์ทั้ง 2 แผ่นไม่ให้เลื่อนไปมาได้ แล้วนำไปเก็บไว้ใน desicator เพื่อจะนำมาวิเคราะห์หาปริมาณ FSH ของ hamster กลุ่มต่างๆ
4. การตรวจสอบการกระจายของ lipid materials ใน corpora lutea ของรังไข่
- 4.1 อุปกรณ์
 - 4.1.1 Sudan Black B.
 - 4.1.2 Pure propylene glycol
 - 4.1.3 Formaldehyde 10 %
 - 4.1.4 95 % alcohol
 - 4.1.5 glycerol gelatin
 - 4.1.6 slides & cover glasses
 - 4.2 การเตรียมน้ำยาต่างๆ
 - 4.2.1 การเตรียมสี Sudan Black B. (ตามวิธีของ Gutierrez & Lillie) ละลายผง Sudan Black B. 250 mg. ใน pure propylene glycol 15 ml เติมน้ำ 95 %

- 4.4.3 แขนใน pure propylene glycol 5 นาที
- 4.4.4 ย้อม Sudan Black B. ประมาณ 5 นาที
- 4.4.5 differentiate ด้วย 85 % propylene glycol
โดยวิธีการจุ่มยกกๆ หลายๆ ครั้ง
- 4.4.6 แขนในน้ำกลั่นจนหมด 85 % propylene glycol
- 4.4.7 mount ด้วย glycerol gelatin บน slide ที่
สะอาด ใช้น้ำยาทาเล็บทาขอบ cover glass เพื่อกันไม่ให้
section แห้ง
- section ของรังไข่ที่ย้อมสีเสร็จแล้ว นำมาตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์
ส่วนที่มี lipid material จะติดสีน้ำเงินเข้มค่อนข้างดำ

5. การวิเคราะห์ปริมาณ FSH ในต่อมไตสมอง hamster

ดัดแปลงจากวิธีของ Steelman & Pohley (1953) อาศัยหลักการว่า
เมื่อฉีด HCG ร่วมกับ FSH เข้าในหนูที่อายุสี่สัปดาห์วัน HCG จะเสริมฤทธิ์ของ FSH
ทำให้รังไข่หนูมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น และการเพิ่มน้ำหนักรังไข่จะเป็นอัตราส่วนโดยตรงกับปริมาณ
FSH ที่ฉีดเข้าไปด้วย เพราะฉะนั้นจึงใช้การเพิ่มน้ำหนักของรังไข่ของหนูในการวิเคราะห์
หาปริมาณ FSH ในต่อมไตสมอง

5.1 อุปกรณ์

- 5.1.1 หนูตัวเมียอายุ 24 - 25 วัน จำนวน 92 ตัว น้ำหนัก
ในวันแรกที่ทำกรทดลองประมาณ 30 - 50 gm
- 5.1.2 normal saline (0.85% NaCl ละลายในน้ำกลั่นที่ฆ่า
เชื้อแล้ว)
- 5.1.3 FSH (Mann Research Lab Inc., activity 50 Armour
unit/vial) ละลาย 1 mg ใน normal saline 10 ml
- 5.1.4 HCG (Ayerst Lab Inc., New York, 1000 IU/ml)
ละลาย 1 ml ใน normal saline 19 ml เพราะฉะนั้น
ใน 1 ml จะมี HCG 50 IU

5.2. การหา Standard curve*

ฉีด FSH ขนาดต่างๆ พร้อมกับ HCG (ซึ่งใช้ขนาดคงที่ในทุกกลุ่ม) เข้าใต้ผิวหนังของหนู โดยแบ่งฉีดเป็น 5 ครั้ง ภายในเวลา 3 วัน วันที่ 1 และ 2 ฉีดเข้าเย็น (เข้าฉีดระหว่าง 10.00 - 12.00 น. เย็นฉีดระหว่าง 15.30 - 17.30 น.) ส่วนวันที่ 3 ฉีดแต่เฉพาะตอนเช้า 24 ชั่วโมงหลังจากฉีดครั้งสุดท้าย ฆ่าหนูตัดเอารังไข่ออกมาชั่งน้ำหนักด้วยเครื่องชั่งไฟฟ้า การทดลองนี้ใช้หนูทั้งหมด 5 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1	ไขหนู	16 ตัว	ฉีด FSH	100 μ g	HCG 50 IU
กลุ่มที่ 2	ไขหนู	10 ตัว	ฉีด FSH	75 μ g	HCG 50 IU
กลุ่มที่ 3	ไขหนู	11 ตัว	ฉีด FSH	50 μ g	HCG 50 IU
กลุ่มที่ 4	ไขหนู	10 ตัว	ฉีด FSH	25 μ g	HCG 50 IU
กลุ่มที่ 5	ไขหนู	10 ตัว	ฉีด HCG	50 IU	อย่างเดียว

นำเอาผลที่ได้มาเขียน Standard curve โดย plot graph ระหว่างน้ำหนักของรังไข่กับขนาดของ FSH ที่ฉีดเข้าไป

5.3 การหาปริมาณ FSH ในต่อมไตสมอง

5.3.1 วิธีเตรียมต่อมไตสมองสำหรับฉีดในสัตว์ทดลอง เอาต่อมไตสมองที่เก็บอยู่ระหว่าง slide 2 แผ่น และทำให้แห้งใน desicator แล้วมาชั่งเอาต่อมไตสมองออก โดยใช้มีดโกนที่สะอาด รวบรวมผงต่อมไตสมองจาก hamster ที่ทำการทดลองชนิดเดียวกันไว้ด้วยกัน เอาใส่บน weighing paper ชั่งใหญ่รน้ำหนักที่แน่นอน (น้ำหนักที่ได้นี้เป็น dry weight) บดให้ละเอียดด้วยโกรงบดยา ละลายผงต่อมไตสมองนี้ในน้ำเกลือ 0.85 % ที่ใช้สำหรับฉีดในอัตราส่วน 1 mg (dry weight) ต่อ 2 ml. เขย่าให้เข้ากัน จะได้สารละลายสีขาวขุ่นๆ เก็บสารละลายนี้ไว้ในตู้เย็นตลอดเวลา นอกจากเวลานำออกมาใช้

* ทำร่วมกับ เจตตะสานนท์, อีรพรรณ (2513) วิทยานิพนธ์ปริญญาโท แผนกชีววิทยา

5.3.2 วิธีหา FSH ในต่อมไทรอยด์ ทำวิธีเกี่ยวกับการหา

Standard curve แต่ใช้สารละลายต่อมไทรอยด์จากหนูกลุ่ม
ต่างๆ แทน FSH ส่วน HCG คงใช้ 50 IU เท่าเดิม การ
ทดลองนี้ใช้หนูทั้งหมด 6 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1 ใช้หนู 6 ตัว นีตสารละลายต่อมไทรอยด์จาก hamster
ที่ทำ Control L₁ ทั้งหมด 1 ml กับ HCG 50 IU
- กลุ่มที่ 2 ใช้หนู 5 ตัว นีตสารละลายต่อมไทรอยด์จาก hamster
ที่ทำ Control L₃ ทั้งหมด 1 ml กับ HCG 50 IU
- กลุ่มที่ 3 ใช้หนู 6 ตัว นีตควยสารละลายต่อมไทรอยด์จาก hamster
ที่ทำ Control L₆ ทั้งหมด 1 ml กับ HCG 50 IU
- กลุ่มที่ 4 ใช้หนู 6 ตัว นีตควยสารละลายต่อมไทรอยด์จาก hamster
ที่ฉีดควย stelazine 3 mg L₀-L₂ และฆ่าในวัน L₃
จำนวน 1 ml กับ HCG 50 IU
- กลุ่มที่ 5 ใช้หนู 6 ตัว นีตควยสารละลายต่อมไทรอยด์จาก hamster
ที่ฉีดควย stelazine 3 mg L₀-L₅ และฆ่าในวัน L₆
จำนวน 1 ml กับ HCG 50 IU
- กลุ่มที่ 6 ใช้หนู 6 ตัว นีตควยสารละลายต่อมไทรอยด์จาก hamster
ที่ฉีดควย stelazine 2 และ 1.5 mg ตั้งแต่ L₀ - L₅
และฆ่าในวัน L₆ จำนวน 1 ml กับ HCG 50 IU

จากน้ำหนักรังไข่ของหนูแต่ละกลุ่ม นำไปเทียบหาระดับ FSH ในต่อมไทรอยด์
จาก standard curve